

ธรรมะ กับ การแก้ปัญหาชีวิต

บรรยาย ณ กระทรวงการต่างประเทศ

๒๓ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๔

พระราชสุทธินาถมงคล

P15004

วันนี้ถือเป็นวันมหามงคล เป็นการสร้างที่สถิตงานชีวิตของท่านและของ กระทรวง แม่แบบแม่แผนแม่แปลน คือ ท่านปลัดกระทรวง ท่านรองปลัดกระทรวง ท่านอธิบดี และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย อาตมาดีใจที่มาสถานที่ใหม่ของท่านในวันนี้ เคยไปที่เก่าที่วังสราญรมย์ ที่มาวันนี้ด้วยแรงผลักดันจากบรรดาญาติทุกท่าน และคุณ โยมปาริชาติ ที่อยากให้อาตมา มา เพื่อความเจริญของสถานที่อันเป็นมหามงคลนี้ อาตมาได้อาราธนาพระสงฆ์จากวัดอัมพวัน ๙ รูป เจริญพระพุทธมนต์บทใหญ่ที่ พระพุทธเจ้าทรงแสดงด้วยพระองค์เอง เรียกว่าธัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นสูตรแห่งความสำเร็จของชีวิต พระเถรานุเถระนิยมสวดในงานวันเกิด หรือเมื่อก่อตั้งสิ่งใดขึ้นมา ก็นิยมสวดธัมมจักกร ให้สิ่งนี้หมุนไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองวัฒนาสถาพร

อาตมาซึ่งใจกับท่านทั้งหลายที่ได้ตั้งใจไว้ และในวันนี้ก็สมความตั้งใจ ด้วยพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าวิมลฉัตร ท่านก็อุทิศส่วนให้เสด็จมาที่นี่ นับว่าเป็นมหามงคลต่อสายงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ โดยแท้

อาตมาจะแสดงธรรมเป็นมหามงคลแก่สถานที่ สถานที่ต่าง ๆ นั้นก็ไม่มีวิญญูณ บางคนไปซื้อที่แล้วอยู่ไม่มีความสุขก็หาว่าที่ไม่ดี ปลุกเรื่อนหรือไปซื้อเรื่อนอยู่แล้วไม่มีความสุข มีโรคภัยไข้เจ็บสามวันดีสี่วันไข้ ก็ไปโทษว่าเรื่อนไม่ดีบ้านไม่ดี ไปซื้อตึกพาณิชย์ ขายไม่ค่อยดีก็ว่าตึกใช้ไม่ได้ ตึกไม่ดี ไม่ใช่เลยท่านทั้งหลาย ยกตัวอย่างที่จังหวัดลพบุรี หน้าวังพระนารายณ์ มีคนผูกคอตายถึง ๒ คน ซ้ำกันตาย

อีก ๒ ตีกราคาหนึ่งล้านแต่ขายห้าแสน ไม่มีใครซื้อ ว่าผีมันดู ผีเยอะ ตีรันฟันแทงกัน ตายมาก ใครมาอยู่ก็เจ๊ง ขายของไม่ได้ เขาอยู่ไม่ได้ เลยบอกขาย อาตมาก็เลยบอกลูกศิษย์ซึ่งเคยเป็นคนจนมาจากบ้านจิวราย บ้านตาลุง ลพบุรี ซื้อไว้ แล้วให้ไปไหว้สมเด็จพระนารายณ์มหาราช หลวงปู่แสง ศาลพระกาฬ แล้วสวดพาทิมหากา บัดนี้ลูกศิษย์คนนั้นกลายเป็นคนรวยหลายสิบล้าน เพราะสร้างตึกแถวได้ ๒ แถว จากที่ดินตรงนั้น ทำมาหากินได้ ขายดีบขายดี เพราะสองสามีภรรยา เขาไม่ทะเลาะกัน

คนทะเลาะกันทำให้บ้านเป็นบ้านอัปมงคล บ้านนั้นไม่มีพระอภัยมณี มีแต่นางยักษ์ บ้านไหนสามีภรรยาเป็นเพื่อนคู่คิดมิตรคู่บ้าน ให้เกียรติกัน ให้อภัยกัน บ้านนั้นเป็นบ้านมงคล บ้านนั้นเจริญรุ่งเรืองวัฒนาสถาพรแน่นอน กระทบงกก็เช่นเดียวกัน ท่านปลัดกระทรวงท่านแม่เมตตากระจายออกไป คนในกระทรวงก็อยู่เย็นเป็นสุข ฉันใดก็ฉันนั้น ไม่ใช่สร้างไม่ดี มีผีมีสาธ จะมียกแต่ผีบ้า ๆ บอ ๆ ที่อยู่ในตัวตน สิ่งคน ซึ่งต้องให้เจ้าตัวไต่เอง ถ้าตัวเองไต่เองไม่ได้ ผีมันก็สิงต่อไปก็จะเสียทั้งคนทั้งงาน

ฉะนั้นขอฝากข้อคิดไว้ว่า อย่าให้ลูกอยู่ว่าง อย่าให้ห่างผู้ใหญ่ จะหลงทางได้ง่าย เหมือนผู้น้อยรับราชการ ถ้าปล่อยให้อยู่ว่างและอยู่ห่างผู้ใหญ่ จะหลงทางได้ง่าย เวลาผิดถูกจะไม่รู้ถ้าไม่ปรึกษาผู้ใหญ่ พระพุทธเจ้าสอนให้มีปัญญาในตัว ผู้ที่มีปัญญาในตัวช่วยตัวเองได้ ช่วยคนอื่นได้ ปัญญาออกตัวช่วยใครไม่ได้ เข้าทำนอง ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด ต้องรู้จริง คนรู้จริงจึงหายาก รู้มากหาง่าย

รู้จริงคืออย่างไร รู้จริงต้องทำได้ รู้จำต้องท่องได้ รู้แจ้งต้องคิดก่อน คิดพิจารณา คิดแล้วคิดอีก เอาตราซึ่งขึ้นมาดู เอาตราซึ่งขึ้นมาซึ่ง มีสติสัมปชัญญะ ไม่ลดละภาวนา จึงจะรู้แจ้งเห็นจริง ตั้งสติไว้ให้ได้ ตรงนี้สำคัญ บางคนไม่สนใจ ไม่เข้าใจ นำเสียตายเวลามีประโยชน์ ท่านทั้งหลาย พระพุทธเจ้าทรงสอนว่าสร้างชีวิตให้มีค่า เวลาของเราจะมีประโยชน์ไม่ใช่เหนื่อยแม้เพียงวินาทีเดียว นาฬิกาอันมีเวลาเท่ากันหมด แต่อยู่ที่ท่านผู้ใดจะใช้เวลาแม้วินาทีเดียวให้มีประโยชน์และคุ้มค่ากว่ากัน ก็ขึ้นอยู่กับปัญญาในตัว ส่วนความรู้ที่อยู่ในตำราต้องสนใจศึกษาเอาเอง ถ้าไม่สนใจแก้ปัญหาวินิตไม่ได้ นำเสียตายและเสียใจด้วย เท่ากับไม่มีธรรมประจำจิต ไม่มีชีวิตประจำใจ ดีแต่รู้มาก

แต่ไม่มีธรรมในใจ คราวหนึ่งอาตมาไปนั่งอยู่ในกระทวง แต่ไม่บอกกระทวงไหน หัวหน้ากองให้อธิบตีเห็นหนังสือ อธิบตีบอกว่าเห็นไม่ได้ เพราะยังไม่ถูก หัวหน้ากองเอาไปทำมาใหม่ ๒ ครั้ง ๓ ครั้ง ก็ยังผิด และทุกครั้งก็ได้แต่พูดว่า “เห็นครับ เห็นครับ ท่านอธิบตีเห็นครับ” เป็นผู้น้อยไปอวดรู้บังคับผู้ใหญ่เห็นได้อย่างไร หัวหน้ากองผู้นั้นเป็นอย่างนี้เพราะไม่รู้จริง ไม่รู้จักคิด ก็ในเมื่อมันยังไม่ถูกต้องจะให้อธิบตีเห็นไปได้อย่างไร

ธรรมะแก้ปัญหาชีวิตได้ทุกอย่าง เช่นตอนเกิดการปฏิวัติ ผู้ใหญ่ท่านหนึ่งใช้ธรรมะ เมื่อพวกทหารเข้ามารายงานว่ามี การปฏิวัติ เขายึดอำนาจหมดแล้วให้ท่านรีบแอบหนีออกไป ท่านสอนทหารว่า ไม่สู้ไม่หนี สร้างความดี ท่านทำไม่รู้ไม่ชี้ ไม่ตื่นเต้น ทั้ง ๆ ที่เกิดเรื่องอยู่แท้ ๆ ท่านทานข้าวเสร็จแล้วอาบน้ำ แต่งเครื่องแบบตรวจราชการ แล้วมานั่งโต๊ะ แล้วก็สวดมนต์ สอนมนต์ให้มีสติ แล้วเจริญสมาธิ สักพักทหารมา รายงานว่าชนะแล้ว เหตุการณ์สงบแล้ว ไม่ต้องหนีแล้ว เรื่องก็จบลงด้วยดี เพราะท่านผู้ใหญ่มีธรรมะ และใช้ธรรมะแก้ปัญหา

ผู้ใหญ่อยู่กับผู้น้อยต้องมีธรรมะมีเมตตาและปรารถนาดีต่อผู้น้อยและให้อภัยเสมอ นี่เป็นธรรมะที่ง่ายที่สามารถจะแก้ปัญหาก็ได้ มีข้อน่าคิดว่า บริวารมาเพราะน้ำใจดี บริวารหนีเพราะน้ำใจลด บริวารหมดเพราะน้ำใจแห้ง บริวารกลั่นแกล้งเพราะไม่ยุติธรรม

เมื่อมีปัญหา ธรรมะแก้ปัญหาก็ได้ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงศึกษาสำเร็จศิลปศาสตร์ ๑๘ ประการมาก่อน แต่ความรู้ทั้ง ๑๘ ศาสตร์นั้นก็ยังไม่แก้ปัญหาวินิจฉัยไม่ได้ แก้ปัญหาทุกอย่างไม่ได้ จึงเสด็จออกผนวชเพื่อหาธรรมะมาแก้ปัญหาให้ชาวโลก มาสอนชาวโลกให้พ้นทุกข์ เรียกได้ว่าแม้ทรงเป็นจักรพรรดิเป็นใหญ่ในทางโลก ด้วยสำเร็จศิลปศาสตร์ ๑๘ ประการแล้ว ยังคงแก้ทุกอย่างไม่ได้ จึงทรงละความเป็นใหญ่ทางโลกไปเสาะแสวงหาทางธรรม จนทรงเป็นศาสดาเอกของโลก ด้วยทรงพบทางแก้ทุกข์ถาวร ให้ถือเรื่องกฎแห่งกรรมเป็นใหญ่ ไม่มีสิ่งใดเหนือกรรม ไม่มีใครพ้นกรรมไปได้ แม้แต่พระพุทธองค์ก็ต้องเสวยกรรม เช่น ในอดีตชาติเป็นโคบาล โคหิวน้ำ

มาก น้ำลายไหล จะไปกินน้ำที่เป็นโคลน น้ำสกปรก โคบาลก็ตีวัว ไม่ให้กิน ให้ไปกิน
หนองน้ำหน้าโน้น ครั้นเมื่อทรงเป็นพระพุทธเจ้าแล้ว ทรงกระหายน้ำมากให้พระ
อานนท์ศรีอนุชา ไปตักน้ำให้เสวย พระอานนท์ทูลตอบว่า “ไม่ได้พุทธเจ้าข้า ต้องเสด็จ
ไปตรงโน้น น้ำใสดี” จึงต้องทนกระหายน้ำเสด็จต่อไปด้วยความยากลำบาก

การดำเนินชีวิตนั้นให้เดินสายกลาง ถ้าพูดตามสมัยใหม่ต้องพูดว่า ทำอะไรเอา
ปัจจุบัน อดีตอย่ารื้อฟื้น กิจที่ชอบทำเดี๋ยวนี้ให้เสร็จ นี่คือน้ำสายกลาง เรามีหน้าที่อะไร
ทำให้เสร็จ อาตมาอายุ ๗๓ แล้ว อยู่ถึงตี ๓ ทุกวัน ฉันท้าวกำสองคำก็พอแล้ว คน
ผัดวันประกันพรุ่งใช้ไม่ได้ หรือมีนิสัยไม่ดี ๔ ประการนี้ก็ทำให้ขาดคุณภาพชีวิต คือ

ขี้เกียจ

ขี้โกง

ขี้โอ้อวด

ขี้ริษยา

พระพุทธเจ้าพบธรรมะ เพราะทรงเดินทางสายกลาง ก่อนหน้านั้นปัญจวัคคีย์
ทิ้งพระองค์ไป เพราะคิดว่าพระพุทธเจ้าไม่เคร่งครัด ไม่ตั้งพระทัยจริง

ที่พระองค์ทรงสำเร็จจนทรงเป็นศาสดาเอกของโลกเพราะทรงฝืนใจ คนเราถ้า
ฝืนใจไม่ได้ก็ตีไม่ได้

เพราะฉะนั้นสรุปใจความ เข้าวัดให้ได้ ๓ วัด ไม่ใช่แค่ไปวัด อย่างเป็นทางการ
นะ อย่าไปให้มันเสียค่ารถ มันไกล ถ้าไปแล้วต้องได้ ๓ วัดต่อไปนี้คือ

๑. วัดอุทธรณ์

๒. วัดอารมณ์

๓. วัดจิตของเรา

วัดอุทธรณ์ คือ ให้ท่านมีธรรมะ ธรรมะมี ๔ ข้อ

๑. ธรรมชาติ การเกิด แก่ เจ็บ การพลัดพรากจากกัน

๒. ความมีเหตุผล

๓. กฎแห่งกรรม คือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว

๔. การฝืนใจ ไม่ปล่อยไปตามอารมณ์ซึ่งยากมาก ตามใจตนเสียคนหมด ดีไม่ได้เลย

วัดอารมณ์ ถ้าอารมณ์ไม่ดี คนใจดีก็กลายเป็นคนใจดำ ใจสูงก็กลายเป็นคนใจต่ำ คนไว้ใจได้ก็กลายเป็นคนโลเล คนมีเสน่ห์ก็กลายเป็นคนน่ารัง คนพูดน่าฟังก็กลายเป็นคนพูดไม่เข้าหูคน อารมณ์ไม่ดีจะเสียหมด เพราะขาดสตินั่นเอง พระพุทธเจ้าให้วิชาแก้ปัญหาวีรุตคือวิชากรรมฐาน แปลว่าการกระทำให้ฐานะดี ทำให้จิตเดินทางสู่ที่หมายแห่งความสำเร็จของชีวิต แก้ปัญหาวีรุตได้ทุกประการ แล้วก็สวดพาทิมหากา สวดให้มีสติ สอนให้เกิดปัญญา จะได้แก้ไขปัญหาสมปรารถนา สวดให้เท่าอายุเป็นการต่ออายุได้ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้ช่วยตัวเอง ช่วยแม่ช่วยพ่อ ช่วยส่วนรวม ช่วยสังคม และต้องสอนตัวเองอย่าถือทิฐิ คนเรามักมีทิฐิ ไม่เชื่อฟังผู้หลักผู้ใหญ่ นี่คือโมหะ ทำให้ไม่มีปัญญา ทำให้ไม่มีสติที่จะแม่เมตตาให้ใคร ถ้าอารมณ์ดีปลอดโปร่ง ไม่มีอะไรมาเจือปน เมตตาไม่เจือปนโทษะ ไม่อิจฉาใคร ก็แม่เมตตาได้ ไม่จำเป็นต้องไปห้องพระ ความรักความเมตตาคือความผูกพันแห่งความดี

ท้ายที่สุด ขอฝากให้คิดเพื่อเพื่อนมนุษย์ว่า สิ่งที่มีมนุษย์ต้องการมี ๑๐ ประการ

๑. ความรัก
๒. ความนิยมชมชอบ
๓. ความเลื่อมใสศรัทธา
๔. ความมีไมตรีจิตมิตรภาพ
๕. ความเอาใจใส่
๖. ความเคารพนับถือ
๗. ความเมตตา
๘. ความเห็นอกเห็นใจกัน
๙. ความเป็นกันเอง ไม่ถือตัว

๑๐. ความเป็นธรรมชาติ ไม่ฟูฟ่า ไม่หรูหรา ไปเรียบ ๆ สวยเสมอต้นเสมอ
ปลาย

และหากรักจะก้าวหน้าต้องมีคุณธรรมต่อไปนี้ก็จะสมปรารถนาทุกประการคือ

ขยันเอาการ งานสะอาด ฉลาดรอบคอบ

ชอบระวัง ตั้งใจตรง ทรงศีลธรรม

นำทางถูกปลุกสติ ดำริชอบ

ขออนุโมทนาสาธุการ แก่ท่านปลัดกระทรวง รองปลัดกระทรวง ท่านอธิบดี และ
ท่านทูตทั้งหลาย จะไปต่างประเทศก็ตาม ขอให้เอาข้อนี้ไปใช้ ไปไหนมีคนนับหน้าถือ
ตา จะปรารถนาสารพัดในปฐพี เอาไมตรีแลกได้ตั้งใจปอง ขอให้ไม่มีเมตรีจิตมิตรภาพ
ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย อำนาจบุญกุศลทั้งหลายโปรดประทานพรให้ทุกท่านทั่ว
กัน อาตมามาที่นี้แล้วขึ้นในในสถานที่โอโถง สวยงามน่าทัศนาชม สะอาดราบรื่นขึ้น
ใจ เข้ามาแล้วสบายอก สบายใจ โปร่งสูงไม่คับแคบ ก็ขอให้มีความสุขความสบาย จง
เจริญรุ่งเรืองวัฒนาสถาพร แก่ข้าราชการทั้งหลายของกระทรวงการต่างประเทศ ขอให้
ทุกท่านประสบความสำเร็จวันดี เจริญด้วยจตุรพิธพรชัย ๔ ประการเทอญ